

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ
з дисципліни
“АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ”
(для бакалаврів)**

Київ

ДП «Видавничий дім «Персонал»

2009

Підготовлено старшим викладачем кафедри банківської та страхової справи
Н. І. Чередніченко

Затверджено на засіданні кафедри банківської та страхової справи
(протокол № 11 від 18.04.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Чередніченко Н. І. Методичні рекомендації до виконання контрольної роботи з дисципліни “Аналіз інвестиційних проектів” (для бакалаврів) — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. —30 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, вказівки до виконання контрольної роботи, теми рефератів, практичні завдання для контрольної роботи, методичні рекомендації до виконання контрольної роботи, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2009
© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2009

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальним планом підготовки фахівців економічних спеціальностей передбачено самостійну роботу студентів, як невід'ємну складову навчального процесу. Її мета — закріпити знання, набуті під час аудиторних занять, самостійно опанувати теоретичними знаннями з фахових дисциплін та набути навичок їх практичного застосування при розв'язку конкретних завдань.

Контрольна робота є засобом контролю і складовою підготовки студентів заочної форми навчання до складання заліку (зі спеціальності фінанси) чи іспиту (зі спеціальності банківська справа). Мета виконання контрольної роботи — поглиблене вивчення теоретичних питань курсу, набуття навичок роботи з різними джерелами інформації, реферативного викладення матеріалу, що вивчається, формування практичних навичок щодо принципів визначення ефективності реальних інвестиційних проектів.

Мета дисципліни “Аналіз інвестиційних проектів” — навчити студентів працювати з інвестиційним проектом як основною формою планування і обґрунтування інвестицій. Під час виконання контрольної роботи необхідно:

- вивчити структуру інвестиційного проекту;
- проаналізувати особливості здійснення капіталовкладень, їх мотивацію, форми відтворення, об'єкти тощо;
- навчитися аналізувати зовнішні умови реалізації проекту;
- вивчити кількісні та якісні критерії, що застосовуються під час фінансово-економічного оцінювання інвестиційних проектів;
- засвоїти методи оцінювання фінансової спроможності, ефективності проектів, інвестиційних ризиків та сформувані навички їх застосування;
- оволодіти методикою практичного застосування базових підходів розрахунку ефективності реальних інвестиційних проектів;
- ознайомитися з організацією управління проектом тощо.

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота складається з двох частин: 1) відповіді на теоретичне питання в формі реферату; 2) виконання практичного завдання.

При виконанні контрольної роботи студент повинен самостійно здійснити підбір наукової та аналітичної інформації; здійснити її аналіз, викласти власні думки та аргументувати їх. Текст відповіді повинен обов'язково містити посилання на першоджерела після наведених тез, даних чи цитат [22, с. 35], що відповідають їх порядковому номеру у списку використаної літератури, наведеного в кінці. Загальний обсяг відповіді на теоретичне питання 6–7 сторінок. Відповідь може бути подана як у друкованому вигляді, так і розбірливо написана від руки. Рекомендований шрифт для друку – Times New Roman, кегль – 14.

Варіант теоретичного завдання студент вибирає за першою літерою свого прізвища, якій відповідає тема реферату з переліку.

Перша літера прізвища	А	Б	В	Г	Д, Є	Ж, З	І, Й	К, Е	Л	М
Номер теми реферату	1 21	2 22	3 23	4 24	5 25	6 26	7 27	8 28	9 29	10 30
Перша літера прізвища	Н	О	П	Р	С	Т, У	Ф, Х	Ц, Ч	Ш, Щ	Ю, Я
Номер теми реферату	11 31	12 32	13 33	14 34	15 35	16 36	17 37	18 38	19 39	20 40

Номер варіанта практичного завдання (кожен з них містить сім завдань) вибирається за останньою цифрою залікової книжки (студентського квитка).

Варіант	1	2	3	4	5
Остання цифра залікової книжки	1; 6	2; 7	3; 8	4; 9	5; 0

Номер залікової книжки необхідно вказати на титульній сторінці контрольної роботи. При невиконанні цієї вимоги контрольна робота не зараховується.

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Реальні інвестиції: зміст, джерела фінансування, форми реалізації.
2. Зміст та структура інвестиційного проекту, форми існування.
3. Життєвий цикл проекту: характеристика фаз і стадій його реалізації.
4. Характеристика суб'єктів інвестиційної діяльності.
5. Об'єкти реального інвестування.
6. Характеристика форм реального інвестування.
7. Етапи реалізації проекту та відповідні їм завдання інвестора.
8. Складові характеристик інвестиційного клімату.
9. Критерії аналізу інвестиційної привабливості підприємства.
10. Критерії аналізу інвестиційної привабливості регіону.
11. Вплив інфляції на результати інвестиційної діяльності. Номінальна і реальна вартість. Інфляційна премія і порядок її обчислення.
12. Принципи обчислення вартості капіталу. Розрахунок середньозваженої вартості.
13. Класифікація інвестиційних проектів.
14. Методика дисконтування в проектному аналізі.
15. Методи економічної оцінки ефективності інвестування (чистої приведеної вартості, внутрішньої норми доходності, періоду окупності, індексу доходності).
16. Характеристика постійних та змінних витрат за проектом.
17. Особливості, переваги та недоліки фінансування реальних інвестицій за рахунок інвестиційного кредиту.
18. Фінансовий план інвестиційного проекту: зміст формування та складові.
19. Способи фінансування інвестиційних проектів.
20. Постійні та змінні витрати за проектом.
21. Аналіз фінансових ризиків проекту.
22. Аналіз експлуатаційних (поточних) витрат за проектом.
23. Зміст маркетингового плану інвестиційного проекту.
24. Складові макроекономічного аналізу середовища.
25. Напрями і джерела аналізу конкурентного середовища.
26. Вибір політики ціноутворення та фактори, що її визначають.
27. Критерії визначення та характеристика потенційного споживачього сегмента.

28. Складові плану просування товару на ринок.
29. Планування прибутку в інвестиційному проєкті.
30. Організація реклами та просування продукту (послуги).
31. Методи зменшення інвестиційних ризиків за проєктом. Етапи управління інвестиційними ризиками.
32. Методи аналізу та оцінки ризиків реалізації проєкту.
33. Класифікація інвестиційних ризиків.
34. Характеристика складових виробничого плану проєкту.
35. Способи організації робіт за проєктом.
36. Критерії оцінки технічних та технологічних рішень проєкту.
37. Процес управління проєктом: планування, організація, контроль.
38. Моніторинг реалізації проєкту: цілі; види; суб'єкти, що здійснюють.
39. Причини припинення робіт за проєктом. Форми виходу з проєкту.
40. Порядок проведення експертизи інвестиційного проєкту.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. Розрахувати розмір ставки дисконту з урахуванням інфляції, якщо річний реальний середньоринковий рівень доходу на валютні інвестиції – А, очікувана річна інфляція – Б.

Варіант	А, %	Б, %
1	10	15
2	12	14
3	13	16
4	11	12
5	14	18

Завдання 2. Капітал компанії сформовано за рахунок:

- довгострокової позики в банку в розмірі А тис. грн. під Б% річних;
- привілейованих акцій на суму В тис. грн. (вартість капіталу – Г%);
- звичайних акцій на суму Д тис. грн. (вартість капіталу – Є%).

Варіант	1	2	3	4	5
А, тис. грн.	400	200	300	400	500
Б, %	18	17	18	15	15
В, тис. грн.	200	250	100	300	200
Г, %	10	9	10	8	9
Д, тис. грн.	1200	1400	2000	2000	1600
Є, %	14	15	14	15	12

Розрахувати середньозважену вартість капіталу (СЗВК) компанії в цілому.

Завдання 3. За двома проектами було отримано по три прогнози оцінки вірогідного доходу. За допомогою стандартного середньоквадратичного відхилення і коефіцієнта варіації визначте, якому з проектів віддасть перевагу інвестор, не схильний до ризику.

Варіант роботи	Варіант розрахунку	Прогноз прибутку за проектом, тис. грн.	
		Проект А	Проект Б
1	1	110	400
	2	103	417
	3	95	440
2	1	55	155
	2	65	172
	3	71	161
3	1	710	410
	2	680	440
	3	671	417
4	1	21	122
	2	30	135
	3	27	129
5	1	180	80
	2	150	60
	3	160	49

Завдання 4. Оберіть кращий проект, використовуючи значення чистої приведенної вартості та індексу прибутковості. Ставка дисконтування становить 20 %.

Варіант 1

Рік реалізації проекту	Обсяг інвестицій, тис. грн.	Доходи, тис. грн.	Поточні витрати на виробництво, тис. грн.
Проект А			
0	110	-	-
1	-	160	120
2	-	170	130
3	-	180	140
4	-	190	140
Проект Б			
0	340	-	-
1	-	800	600
2	-	800	610
3	-	810	610

Варіант 2

Рік реалізації проекту	Обсяг інвестицій, тис. грн.	Доходи, тис. грн.	Поточні витрати на виробництво, тис. грн.
Проект А			
1	160	270	210
2	-	280	220
3	20	290	220
4	-	300	225
Проект Б			
1	360	750	600
2	-	750	590
3	-	760	590

Варіант 3

Рік реалізації проекту	Обсяг інвестицій, тис. грн.	Доходи, тис. грн.	Поточні витрати на виробництво, тис. грн.
Проект А			
1	160	250	180
2	-	270	190
3	20	270	195
4	-	280	200
Проект Б			
1	390	800	650
2	-	800	620
3	-	800	620

Варіант 4

Рік реалізації проекту	Обсяг інвестицій, тис. грн.	Доходи, тис. грн.	Поточні витрати на виробництво, тис. грн.
Проект А			
1	170	300	220
2	-	330	220
3	-	340	230
4	-	350	250
Проект Б			
1	370	780	630
2	-	780	635
3	-	770	630

Варіант 5

Рік реалізації проекту	Обсяг інвестицій, тис. грн.	Доходи, тис. грн.	Поточні витрати на виробництво, тис. грн.
Проект А			
1	200	300	210
2	-	330	240

3	20	330	235
4	-	340	240
Проект Б			
1	310	750	550
2	-	740	550
3	-	740	540

Завдання 5. Впровадження проекту з початковими інвестиціями в розмірі А тис. грн. передбачає такі грошові надходження протягом чотирьох років: 1-й рік — Б тис. грн., 2-й — В тис. грн., 3-й — Г тис. грн., 4-й рік — Д тис. грн. Коефіцієнт дисконтування становить 10 %.

Розрахувати строк окупності інвестиційного проекту за допомогою спрощеного показника, а також точнішим методом.

Варіант	А, тис. грн.	Б, тис. грн.	В, тис. грн.	Г, тис. грн.	Д, тис. грн.
1	5000	900	670	850	510
2	980	120	280	280	250
3	640	110	150	190	190
4	760	110	220	260	260
5	820	190	190	260	260

Завдання 6. Визначте внутрішню норму прибутковості проекту і порівняйте з очікуваною інвестором доходністю інвестицій на рівні 30 %. Зробіть висновок щодо доцільності реалізації проекту.

Варіант 1

Рік реалізації проекту	Обсяг інвестицій, тис. грн.	Поточні доходи від проекту, тис. грн.	Поточні витрати проекту, тис. грн.
1	200	400	300
2	50	450	330
3	-	450	300

Варіант 2

Рік реалізації проекту	Обсяг інвестицій, тис. грн.	Поточні доходи від проекту, тис. грн.	Поточні витрати проекту, тис. грн.
1	100	230	170
2	-	270	180
3	-	200	150

Варіант 3

Рік реалізації проекту	Обсяг інвестицій, тис. грн.	Поточні доходи від проекту, тис. грн.	Поточні витрати проекту, тис. грн.
1	100	200	150
2	-	250	180
3	-	250	170

Варіант 4

Рік реалізації проекту	Обсяг інвестицій, тис. грн.	Поточні доходи від проекту, тис. грн.	Поточні витрати проекту, тис. грн.
1	250	200	150
2	-	300	200
3	-	350	200

Варіант 5

Рік реалізації проекту	Обсяг інвестицій, тис. грн.	Поточні доходи від проекту, тис. грн.	Поточні витрати проекту, тис. грн.
1	200	250	150
2	-	260	150
3	-	270	150

Завдання 7. Нехай підприємство виробляє і продає А тис. виробів за місяць при ціні одиниці Б грн. При заданому обсязі виробництва сумарні витрати дорівнюють В тис. грн., з них постійні витрати Г тис. грн.

Знайти точку беззбитковості. Визначити прибутки (збитки) за заданих умов.

Визначити можливі прибутки (або збитки), якщо постійні витрати зменшаться на 20 %, а змінні зростуть на 5 %.

Варіант	А, тис. виробів	Б, грн.	В, тис. грн.	Г, тис. грн.
1	100	2,5	170	70
2	85	2,5	160	70
3	90	5,0	230	80
4	80	7,0	180	65
5	100	3,5	180	70

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. Оцінка ставки дисконту з урахуванням інфляції.

Базовим положенням економічної теорії є те, що з часом гроші втрачають свою вартість. Причиною цього є ряд факторів: інфляція (загальне підвищення цін призводить до падіння купівельної спроможності); ризики (непевність у поверненні вкладених коштів чи несприятливій зміні вартості цінного паперу), що зростають із часом; схильність до ліквідності (можливість реалізувати активи, щоб одержати гроші). Зміна вартості грошей з часом впливає на те, що вкладаючи кошти, інвестор розраховує, як зміниться їхня майбутня вартість (з урахуванням отриманих відсотків) відповідно до нинішньої (з урахуванням ризиків). Вкладаючи певну суму, інвестор сподівається на збільшення її вартості і відповідно визначає норму прибутку (необхідну ставку доходу), на яку він може погодитись. Підрахунок зміни вартості грошей з урахуванням цієї норми прибутку є визначенням майбутньої вартості інвестиції:

$$FV = P \times (1 + r)^n,$$

де FV (Future Value) – майбутня вартість вкладу за складного відсотка; P – початковий депозит; r – річна ставка відсотка; n – кількість років.

Якщо виплати відбуваються частіше одного разу на рік, потрібно скорегувати формулу з урахуванням кількості нарахувань протягом року (m):

$$FV = P \times \left(1 + \frac{r}{m}\right)^{mn}$$

В інвестиційній діяльності для того, щоб реально оцінити вартість майбутніх грошових надходжень, які можуть відноситися до різних часових проміжків, використовується протилежна процедура – дисконтування, тобто приведення майбутніх грошових потоків до нинішнього часу:

$$PV = \frac{FV}{(1+r)^n} \quad \text{чи} \quad PV = FV \times (1-r)^n,$$

де PV теперішня (приведена вартість майбутніх грошових потоків); FV – вартість майбутніх прогнозованих грошових надход-

жень; r — ставка дисконту; n — порядковий номер року, в якому очікуються надходження.

Поміркуваний інвестор усвідомлює, що інфляція є одним із суттєвих чинників, що впливає на зміну вартості грошей з часом. Тому при визначенні ставки дисконту доцільно враховувати вплив прогнозованої інфляції:

$$R_i = (1+R) \times (1+i) - 1,$$

де R_i — ставка дисконту (коефіцієнт) з урахуванням інфляції; R — ставка дисконту (коефіцієнт) без урахування інфляції; i — середньорічний індекс інфляції.

Приклад. Визначимо дисконтну ставку з урахуванням інфляції, якщо ставка дисконту проекту становить 18 %, а очікувана річна інфляція — 10 %:

$$R_i = (1+0,18) \times (1+0,1) - 1 = 0,298 \text{ (29,8 \%)}$$

Завдання 2. Розрахунок середньозваженої вартості капіталу:

$$WACC = \sum_{i=1}^n r_i \times d_i,$$

де WACC — середньозважена вартість інвестиційного капіталу; n — кількість використаних джерел фінансування; r_i — необхідна доходність (норма прибутку, вартість капіталу) по капіталу, одержаному з i -го джерела; d_i — вага (частка) капіталу (фінансування, інвестиційних ресурсів), одержаних з i -го джерела.

Приклад. Визначити середньозважену ціну капіталу акціонерного товариства.

Види капіталу	Сума капіталу, тис. грн.	Ціна капіталу, %
Прості акції	26000	20
Привілейовані акції	2500	17
Нерозподілений прибуток	500	20
Банківський кредит	2000	30

Розв'язок:

1) визначемо загальний розмір фінансування компанії:
 $26000+2500+500+2000=31000$ (тис. грн.);

2) знайдемо частку кожного джерела в загальному обсязі фінансування:

$$d_{\text{прот. ак.}} = 26000/31000 = 0,8387; \quad d_{\text{прив. ак.}} = 2500/31000 = 0,08;$$

$$d_{\text{нерозп. пр.}} = 500/31000 = 0,016; \quad d_{\text{банк. кр.}} = 2000/31000 = 0,0645.$$

3) знайдемо добутки вартості капіталу на частку ($r_i \times d_i$):

$$0,8387 \times 20 = 16,77;$$

$$0,08 \times 17 = 1,36;$$

$$0,016 \times 20 = 0,32;$$

$$0,0645 \times 30 = 1,935.$$

4) сума добутків є середньозваженою вартістю капіталу компанії:

$$16,77 + 1,36 + 0,32 + 1,935 = 20,385 (\%).$$

Відповідь: середньозважена вартість фінансування компанії становить 20,4 %.

Завдання 3. Обрахунок стандартного середньоквадратичного відхилення.

Віддача від вкладеного капіталу повинна пропорційно відповідати ризикованості вкладу. Метод середньоквадратичного відхилення дозволяє розрахувати рівень відхилення доходів від сподіваної величини і, відповідно, їх ризикованість. Ризик можна оцінити, підрахувавши мінливість (відхилення) доходів за певним цінним папером чи доходами реального інвестиційного проекту:

$$\sigma = \sqrt{\sum_{t=1}^N (E - E_{(r)})^2} \times \frac{1}{N},$$

де σ — дисперсія; E — отриманий дивіденд (доход); $E_{(r)}$ — сподіваний доход; N — кількість спостережень; t — кількість періодів.

Коли немає певності в доходах, для підрачування сподіваних величин використовують метод стандартного відхилення.

Для того щоб порівняти різні проекти (фінансові інструменти), використовують коефіцієнт варіації. При різних сподіваних доходах він дозволяє розрахувати абсолютний показник для порівняння співвідношення ризикованості і доходності альтернативних інвестиційних проектів чи фінансових інструментів:

$$CV = \frac{\sigma}{E_{(r)}},$$

де CV – коефіцієнт варіації; – дисперсія; $E_{(r)}$ – сподіваний дохід.

Чим нижчий отриманий коефіцієнт, тим сприятливіше співвідношення ризику та доходу має інвестиційний проект (цінний папір).

Приклад. Компанія отримала три варіанта прогнозних сценаріїв для проекта А:

- за сприятливого розвитку та піднесеного стану економіки прогноз прибутку – 420 тис. грн.;
- за умов стабільності – 370 тис. грн.;
- за умов спаду економіки – 290 тис. грн.

Визначимо стандартне середньоквадратичне і коефіцієнт варіації та порівняємо наш проект з проектом Б, CV якого дорівнює 0,06.

Розв'язок:

1) розрахуємо сподіваний дохід:

$$E_{(r)} = (E_1 + E_2 + \dots + E_n) / n$$

$$E_{(r)} = (420 + 370 + 290) / 3 = 360 \text{ (тис.)};$$

2) розрахуємо за формулою стандартне відхилення (дисперсію) нашого проекту:

$$\begin{aligned} \sigma &= \sqrt{(420 - 360)^2 \times 1/3 + (370 - 360)^2 \times 1/3 + (290 - 360)^2 \times 1/3} = \\ &= \sqrt{1200 + 33,33 + 1633,33} = \sqrt{2866,66} = 53,541 \text{ (тис.грн.)}. \end{aligned}$$

За статистикою, за нормального розподілу вірогідно 68 % очікуваних результатів знаходиться у межах відхилення від стандартної величини. В нашому випадку – це 68 % певності, що діапазон сподіваного доходу знаходиться в межах: $360 \pm 53,54$, тобто від 306,46 до 413,54 тис. грн.

3) визначимо коефіцієнт варіації проекту:

$$CV = 53,54 / 360 = 0,1487.$$

Чим нижчий отриманий коефіцієнт, тим сприятливіше співвідношення ризику та доходу має проект, тому перевагу слід віддати проекту Б.

Завдання 4. Розрахунок чистої приведеної вартості та індексу прибутковості.

Чиста приведена вартість проекту (Net Present Value) – це різниця між сумою всіх майбутніх грошових потоків, дисконтованих за

певною ставкою доходу, та дисконтованою вартістю всіх вкладених інвестицій. Нинішня вартість прогнозованих грошових потоків повинна перевищувати нинішню вартість усіх прогнозованих негативних грошових потоків (вкладеного капіталу), тоді ми можемо зробити висновок про доцільність і ефективність проекту:

$$NVP = \sum_{t=1}^n \frac{A_t}{(1+r)^t} - C \quad \text{чи} \quad NVP = \sum_{t=1}^n \frac{A_t - C}{(1+r)^t},$$

де NPV (Net Present Value) – чиста приведена вартість; A – прогнозовані чисті грошові потоки (різниця між майбутніми надходженнями, наприклад від обсягів реалізації (P) та поточними, експлуатаційними витратами(B)); C – вартість вкладеного інвестиційного капіталу; r – ставка дисконту; t – порядковий номер року, в якому виник грошовий потік (надходжень чи витрат); n – кількість років, що аналізується.

Проект є прийнятним якщо $NPV \geq 0$.

Перша формула застосовується, якщо всі інвестиції відносяться до поточного, базового періоду. Оскільки нам відома їхня нинішня вартість, то вони не дисконтуються. Якщо ж інвестиції відносяться до різних періодів, тобто частково здійснюються в першому, другому, третьому і т. д. роках, то їх потрібно дисконтувати (формула два) для приведення вартості до нинішнього часу.

Індекс прибутковості (Profitability Index) – є часткою від ділення очікуваних майбутніх грошових потоків на початкові інвестиції. Індекс прибутковості (на відміну від чистої приведеної вартості) є не різницею доходів і витрат за проектом, а відбиває їх співвідношення, тобто вказує, яку віддачу ми отримуємо на одиницю вкладеного капіталу. Для того щоб проект було прийнято, індекс прибутковості має бути більшим чи дорівнювати одиниці: $PI \geq 1$.

Перевагою цього показника є те, що він дозволяє порівнювати альтернативні проекти, перевагу має той із них, індекс якого більший, що свідчить про ефективніше використання вкладеного капіталу.

$$PI = \frac{\sum_{t=1}^n A_t}{\sum_{t=1}^n C_t},$$

де PI — індекс прибутковості; A — прогнозовані чисті грошові потоки; C — вартість вкладеного інвестиційного капіталу; r — ставка дисконту; t — порядковий номер року, в якому виник грошовий потік (надходжень чи витрат); n — кількість років, що аналізується.

Приклад. Відомо, що проектом передбачено придбання нової технологічної лінії, початкові інвестиції в базовому періоді становлять 15 млн. грн. Передбачаються надходження протягом трьох років: 6 млн. грн., 8 млн. грн. і 10 млн. грн. Ставка дисконту становить 20 %. Розраховуємо чисту приведену вартість та індекс прибутковості проекту.

Розв’язок: У нашому прикладі всі інвестиції відносяться до базового періоду, тому ми їх не дисконтуємо.

$$1) NPV = \frac{6}{(1+0,2)^1} + \frac{8}{(1+0,2)^2} + \frac{10}{(1+0,2)^3} - 15 = \frac{6}{1,2} + \frac{8}{1,44} + \frac{10}{1,728} - 15 = 5,0 + 5,555 + 5,787 - 15 = 16,342 - 15 = 1,342 \text{ (млн. грн.)} - \text{значення}$$

чистої приведеної вартості позитивне, отже, проект прийнятний;

$$2) PI = \left(\frac{6}{(1+0,2)^1} + \frac{8}{(1+0,2)^2} + \frac{10}{(1+0,2)^3} \right) / 15 = 16,342 / 15 = 1,089 -$$

значення індексу прибутковості є більшим одиниці, отже, проект прийнятний. За наявності альтернативного проекту з більшим значенням індексу, йому слід було б віддати перевагу.

Завдання 5. Розрахунок періоду окупності.

Період окупності — це проміжок часу, необхідний для того, щоб відшкодувати початкові інвестиції. При оцінці періоду окупності слід враховувати:

- чим він менший, тим краще, адже час є проявом ризиків, що важко передбачити;
- має бути меншим за час, що необхідний для погашення боргових зобов’язань, якщо вони використовуються для фінансування проекту;
- має бути меншим термін життєвого циклу проекту.

Хоча метод визначення періоду окупності і є базовим, але йому притаманні певні недоліки: він включає завдання суб’єктивного встановлення терміну окупності, не надає інформації про те, чи створює цей проект багатство, може ігнорувати виплати поза межею (у часі) точки окупності; не враховує можливі нерівномірні надходження.

Так, надходження третього чи четвертого року реалізації проекту, що є значно більшими за надходження першого чи другого, можуть суттєво зменшити значення періоду окупності, але ці величини є меншими від передбачуваних, ніж надходження перших років реалізації проекту.

Існує кілька способів обрахунку періоду окупності: звичайний період окупності; дисконтований і уточнений. Дисконтований період окупності (Discounted Payback Period) відрізняється від звичайного тим, що він розраховується після дисконтування грошових потоків. Таким чином, він завжди буде довшим від періоду окупності, що розрахований з недисконтованими грошовими потоками.

Використовуючи дані нашого попереднього прикладу (завдання 4), розрахуємо період окупності проекту.

Перший спосіб: Обрахунок дисконтованого періоду окупності.

а) розрахуємо середньорічний грошовий потік:

$$\left(\frac{6}{(1+0,20)^1} + \frac{8}{(1+0,20)^2} + \frac{10}{(1+0,20)^3} \right) / 3 = \left(\frac{6}{1,2} + \frac{8}{1,44} + \frac{10}{1,728} \right) / 3 =$$

$$= (5,0 + 5,555 + 5,787) / 3 = 16,342 / 3 = 5,447 \text{ (млн. грн.)} \text{ — отримуємо}$$

в середньому в рік при реалізації проекту;

б) встановимо співвідношення початкових інвестицій до середньорічного грошового надходження:

$$15 / 5,447 = 2,754 \text{ (роки)} \text{ — період окупності нашого проекту.}$$

Щоб позбавитися залишку, помножимо частину третього (0,754) на кількість тижнів, що припадає на рік:

$$0,754 \times 52 = 39 \text{ тижнів.}$$

Період окупності проекту становить 2 роки і 39 тижнів.

Зверніть увагу, якби ми мали кілька періодів вкладання інвестиційного капіталу, то нам необхідно було б знайти сумарну дисконтовану величину цих вкладень.

Другий спосіб: уточнений період окупності:

$$P_0 = (n-1) + \frac{\sum_{t=1}^n C_t - \sum_{t=1}^{n-1} At}{A_n},$$

де Π_0 – уточнений період окупності (в роках); C – інвестований капітал; A – чисті грошові надходження; n – кількість років, що спостерігаються; t – порядковий номер року.

Для нашого прикладу:

$$\begin{aligned} \Pi_0 &= (3-1) + \frac{15 - \left(\frac{6}{(1+0,2)^1} + \frac{8}{(1+0,2)^2} \right)}{\frac{10}{(1+0,2)^3}} = 2 + \frac{15 - (5,0 + 5,555)}{5,787} = \\ &= 2 + 0,768 = 2,768 \text{ (років)}. \end{aligned}$$

Завдання 6. Розрахунок внутрішньої норми прибутковості.

Внутрішня норма прибутковості (IRR – Internal Rate of Return) – це те значення ставки дисконту, за якого чиста приведена вартість набуває мінімально припустимого значення (тобто дорівнює 0).

$$NPV = \sum_{t=1}^n \frac{A_t - C}{(1 + IRR)^t} = 0,$$

де NPV – чиста приведена вартість; A – прогнозовані чисті грошові потоки; C – вартість вкладеного інвестиційного капіталу; IRR – внутрішня норма прибутковості; t – порядковий номер року, в якому виник грошовий потік (надходжень чи витрат); n – кількість років, що аналізується.

Внутрішня норма прибутковості дозволяє визначити граничне значення ставки дисконту, за якої проект не буде збитковим, тобто характеризує максимально допустимий рівень витрат, що мають місце при реалізації інвестиційного проекту. Наприклад, значення внутрішньої норми прибутковості показує верхню межу допустимого рівня банківського відсотка (за кредитного фінансування), перевищення якого зробить проект збитковим.

Інвестор повинен порівняти значення внутрішньої норми прибутковості з ціною залучених фінансових ресурсів.

$$IRR = r_1 + [NPV_1 / (NPV_1 - (-NPV_2))] \times (r_2 - r_1),$$

де IRR – внутрішня норма прибутковості; r_1 – значення ставки дисконту, якому відповідає позитивне значення NPV_1 ; r_2 – значення ставки дисконту, якому відповідає від'ємне значення NPV_2 .

Під час аналізу вибирають два значення ставки дисконту $r_2 > r_1$ таким чином, щоб в інтервалі (r_1, r_2) функція $NPV = f(r)$ набувала значень $NPV_1 > 0$; $NPV_2 < 0$.

Приклад. Визначте внутрішню норму прибутковості проекту, якщо його реалізація передбачає вартість початкових інвестицій 20 млн. грн. і грошові надходження протягом трьох років: 6,0; 8,0 і 14,0 млн. грн. Зробіть висновок, чи можливо буде отримати кредит для фінансування проекту, якщо середня кредитна ставка на ринку становить 19 %.

Розв'язок:

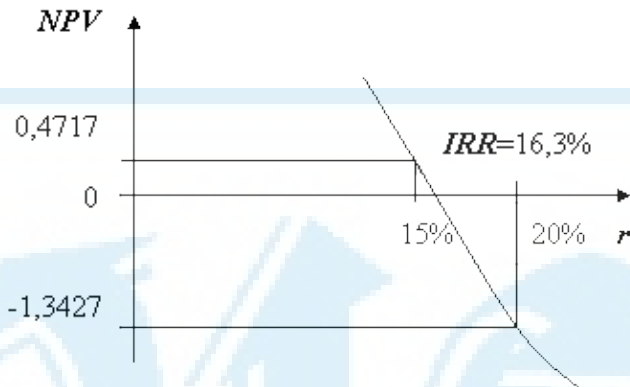
- 1) оберемо два значення ставки дисконту в межах 25 %. Припустимо, що $r_1 = 0,15$ (15 %), а $r_2 = 0,20$ (20 %);
- 2) проведемо розрахунок значень NPV_1 і NPV_2

Рік реалізації проекту	Грошові потоки за проектом, млн. грн.	$r_1 = 0,15;$ $(1+0,15)^t$	NPV_1	$r_2 = 0,15;$ $(1+0,15)^t$	NPV_2
0	-20	1	-20	1	-20
1	6,0	1,15	5,2174	1,2	5,0
2	8,0	1,3225	6,0491	1,44	5,5555
3	14,0	1,5208	9,2052	1,728	8,1018
Усього:			0,4717		-1,3427

- 3) скористаємось базовою формулою для обрахунку внутрішньої норми прибутковості:

$$IRR = 0,15 + [0,4717 / (0,4717 + 1,3427)] \times (0,2 - 0,15) = 0,15 + 0,2599 \times 0,05 = 0,163 \text{ (16,3 \%)}$$

Графічно взаємозалежність чистої приведеної вартості і ставки дисконту, відповідно до умов нашої задачі, можна подати таким чином:

Зверніть увагу, що залежність не є лінійною. Не можна сказати, що при збільшенні чи зменшенні ставки дисконту так само буде змінюватись і чиста приведена вартість. Тому на нашому графіку лінія, що з'єднує отримані значення NPV_1 і NPV_2 , є опуклою.

Висновок: інвестиція може забезпечити необхідний рівень доходності 19 %; максимально припустимий рівень витрат на обслуговування капіталу — 16,3 %.

Завдання 7. Розрахунок точки беззбитковості.

Мета розрахунку точки беззбитковості — визначити точки рівноваги, в яких надходження від продаж дорівнюють витратам на продажу продукцію.

Коли обсяг продаж нижче цієї точки — фірма зазнає збитків; коли надходження однакові з витратами — фірма веде справи беззбитково. Аналіз беззбитковості дозволяє порівнювати використання запланованої потужності з обсягом виробництва, нижче якого фірма має збитки. Точку беззбитковості можна визначити в показниках фізичних одиниць виробленої продукції або рівня використання виробничої потужності, за якої надходження від продаж та витрати на виробництво однакові. Надходження від продаж у точці беззбитковості є вартістю беззбиткових продаж, а ціна одиниці продукції в цій точці є беззбитковою продажною ціною.

Для врахування величини беззбитковості перевіряють наявність умов і припущень:

- витрати виробництва та маркетингу є функцією обсягу виробництва або продаж;

- обсяг виробництва дорівнює обсягу продаж;
- постійні експлуатаційні витрати однакові для будь-якого обсягу виробництва;
- змінні витрати змінюються пропорційно обсягу виробництва і, таким чином, повні витрати виробництва також змінюються пропорційно до його обсягу;
- продажні ціни на продукт або продуктовий комплекс для всіх рівнів випуску не змінюється з часом, тому загальна вартість продаж є лінійною функцією від продажних цін та кількості проданої продукції.

Математично беззбиткове виробництво обчислюється:

$$(P_s - C_v) \times V = C_f \quad \text{або} \quad V = C_f / (P_s - C_v),$$

де P_s – ціна одиниці продукції; C_v – змінні витрати на одиницю продукції; V – кількість одиниць випущеної продукції; C_f – річні постійні витрати.

Приклад. Компанія виготовляє продукт А. Величина постійних витрат – 90000 грн. на місяць, максимально можливий обсяг випуску продукції – 1000 одиниць. Одиниць продукції реалізується за ціною 570 грн., змінні витрати (C_v) становлять 420 грн. на одиницю продукції. Розрахуємо точку беззбитковості.

$$V = 90\,000 / (570 - 420) = 600 \text{ (одиниць продукції)}.$$

При випуску 600 одиниць виробів А підприємство не має збитків, але не має і прибутків.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правова

1. Закон України “Про режим іноземного інвестування” від 19.03.96.
2. Закон України “Про промислово-фінансові групи” від 21.11.95.
3. Закон України “Про цінні папери і фондовий ринок” від 23.02.06 № 3480-IV.
4. Закон України “Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні” від 30.10.96 № 448/96-ВР.
5. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність”: Прийнято ВР України 16.04.91 // Зб. “Закони України”. – Т. 2. – К.: Ін-т законодавства, 1996.

6. Закон України “Про інвестиційну діяльність”: Прийнято ВР України 18.09.91 // Зб. “Законодавство України”. — Т. 2. — К.: Ін-т законодавства, 1996. — С. 3–17.
7. Закон України “Про підприємництво”: Прийнято ВР України 26.02.91 // Зб. “Законодавство України”. — Т. 2. — К.: Ін-т законодавства, 1996. — С. 191–200.
8. Закон України “Про власність”: Прийнято ВР України 07.02.91 // Зб. “Законодавство України”. — Т. 2. — К.: Ін-т законодавства, 1996. — С. 1–57.
9. Закон України “Про банки і банківську діяльність” від 07.12. 2000 № 2121-III.
10. Закон України “Про страхування”: Прийнято ВР України 07.04.96.
11. Закон України “Про заставу”: Прийнято ВР України 02.10.92.
12. Закон України “Про загальні основи створення і функціонування спеціальних /вільних/ економічних зон”: Прийнято ВР України 13.10.92.
13. Закон України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг” від 12.07.01 № 2664-III. — Уряд. кур’єр. — 2001, 23 серп.
14. Указ Президента України “Про заходи щодо поліпшення інвестиційного клімату в Україні” від 12.06.01 № 512/2001.
15. Постанова КМ України “Порядок підготовки та реалізації проєктів економічного і соціального розвитку України, які підтримуються міжнародними фінансовими організаціями” від 10.10.01 № 1317.
16. Постанова НБ України “Про врегулювання порядку здійснення іноземними інвесторами інвестицій в Україну” від 20.07.99 № 356. — Вісник НБУ (Додаток). — 1999. — № 10.
17. Постанова КМ України “Положення про порядок державної реєстрації договорів (контрактів) про спільну інвестиційну діяльність за участю іноземного інвестора” від 30.01.97 № 112.
18. Положення про порядок іноземного інвестування в Україну: Затв. постановою Правління НБ України від 10.08.05 № 280: Зареєстр. в МЮ України 29.08.05 за № 947/1122.
19. Постанова НБ України “Положення про порядок надання резидентам України індивідуальних ліцензій на отримання кредитів в іноземній валюті від іноземних кредиторів” від 28.09.95 № 244.

20. *Методичні* рекомендації з розроблення бізнес-плану підприємств: Затв. наказом М-ва економіки України від 06.09.06 № 2903.
21. *Методика* інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій від 23.02.98 № 22: Агентство з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій: Зареєстр. в МЮ України 31.03.98 за № 214/2654.

Основна

22. *Бланк І. А.* Інвестиційний менеджмент. — К., 1995. — 447 с.
23. *Блохина В. Г.* Инвестиционный анализ. — Ростов н/Д: Феникс, 2004. — 320 с.
24. *Борщ Л. М.* Інвестування: теорія і практика: Навч. посіб. — К.: Знання, 2005.
25. *Бузова И. А., Маховикова Г. А., Терехова В. В.* Коммерческая оценка инвестиций: Учебник / Ред. В. Е. Есипов. — СПб.: Питер, 2003. — 432 с.
26. *Верба О. В., Загородніх М. О.* Проектний аналіз. — К.: Наук. думка, 2000.
27. *Верба В. А., Гребешкова О. М., Востряков О. В.* Проектний аналіз: Навч.-метод. посіб. — К.: КНЕУ, 2002. — 298 с.
28. *Вісяцев В. А., Поважний О. С., Степанчук С. С.* Теоретичні і методичні основи проектного аналізу. — Донецьк: ДонДАУ, 2003.
29. *Вовчак О. Д.* Інвестування: Навч. посіб. — Львів, 2007. — 544 с.
30. *Волков И. М., Грачева М. В.* Проектный анализ: Учебник. — М.: ЮНИТИ, 1998.
31. *Гойко А. Ф.* Методи оцінки ефективності інвестицій та пріоритетні напрями їх реалізації. — К., 1999. — 320 с.
32. *Гончаров А. Б.* Інвестування: Навч. посіб. — Харків, 2004.
33. *Грачева М. В.* Анализ проектных рисков: Учеб. пособие. — М., 1999.
34. *Гринькова В. М., Корда В. О., Лепейко Т. І.* Інвестиційний менеджмент. — Харків, 2005. — 664 с.
35. *Гуторов О. І.* Проектний аналіз: Навч.-метод. посіб. — Харків, 2001. — 210 с.
36. *Данілов О. Д., Івашина Г. М., Чумаченько О. Г.* Інвестування: Навч. посіб. — Ірпінь, 2001.
37. *Жданов В. П.* Организация и финансирование инвестиций. — Калининград, 2000.

38. *Загородній А. Г., Стадницький Ю. І.* Менеджмент реальних інвестицій: Навч. посіб. — К., 2000. — 209 с.
39. *Иголина Л. Л.* Инвестиции: Учебник / Ред. В. А. Слепова. — М.: Юрист, 2002. — 480 с.
40. *Идрисов А. Б.* Стратегическое планирование и анализ эффективности инвестиций. — М.: Инфра-М, 1996.
41. *Ковалев В. В.* Методы оценки инвестиционных проектов. — М.: Финансы и статистика, 1999.
42. *Крупка Я. Д.* Прогресивні методи оцінки та обліку інвестиційних ресурсів. — Тернопіль: Економ. думка, 2000. — 354 с.
43. *Крушиц Л.* Инвестиционные расчеты: Пер. с нем. / Под. общ. ред. В. В. Ковалева, З. А. Сабова. — СПб.: Питер, 2001. — 432 с.
44. *Лоренс Дж. Гитман, Майкл Д. Джонк.* Основы инвестирования: Пер. с англ. — М., 1997. — 991 с.
45. *Лудченко Я. О.* Оцінка економічної ефективності інвестиційних проектів: Навч. посіб. — К.: Ельга; Ніка-Центр, 2004. — 208 с.
46. *Майорова Т. В.* Інвестиційна діяльність: Навч. посіб. — К.: ЦНЛ, 2003.
47. *Мойсеєнко І. П.* Інвестування: Навч. посіб. — К.: Знання, 2006.
48. *Музиченко А. С.* Інвестиційна діяльність в Україні: Навч. посіб. — К.: Кондор, 2005.
49. *Мертенс А.* Инвестиции: Курс лекций по современной финансовой теории. — К.: КИА, 1997.
50. *Нечаев Г. І., Коломієць О. С., Коломієць Ю. О.* Введення до проектного аналізу: Навч. посіб. — Луганськ: Вид-во Східноукр. нац. ун-ту ім. В. Даля, 2003.
51. *Нікбахт, Гропеллі.* Фінанси. Основи: Пер. з англ. — К., 1993. — 383 с.
52. *Новицький В. Є.* Міжнародна економічна діяльність України: Підручник. — К., 2003.
53. *Носова О. В.* Іноземні інвестиції в транзитивній економіці України: Монографія. — Харків, 2001.
54. *Отецький В. Л.* Інвестиції та інновації: проблеми теорії та практики. — К., 2003.
55. *Пересада А. А., Смирнова О. О., Онікієнко С. В., Ляхова О. О.* Інвестування: Навч.-метод. посіб. — К.: КНЕУ, 2001.
56. *Пересада А. А., Коваленко Ю. М., Онікієнко С. В.* Інвестиційний аналіз: Підручник. — К.: КНЕУ, 2005. — 485 с.

57. *Пересада А. А.* Управління інвестиційним процесом: Монографія. — К.: Лібра, 2002. — 472 с.
58. *Пересада А. А., Майорова Т. В.* Інвестиційне кредитування: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2002.
59. *Пособие ЕРНСТ* енд ЯНГ по составлению бизнес-плана: Пер. с англ. — 2-е изд. — М.: Джон Уайли енд Санз, 1995. — 224 с.
60. *Роберт Н. Холт, Сет Б. Барнес.* Планирование инвестиций: Пер. с англ. — М., 1995. — 118 с.
61. *Сборник бизнес-планов с комментариями и рекомендациями /* Под. ред. В. М. Попова. — М.: Финансы и статистика, 1998.
62. *Савчук В. П., Прилипко С. И., Величко Е. Г.* Анализ и разработка инвестиционных проектов: Учеб. пособие. — К.: Абсолют-В; Ольга, 1998. — 304 с.
63. *Слав'юк Р. А.* Фінанси підприємств: Навч. посіб. — К.: ЦНЛ, 2002. — 460 с.
64. *Татаренко Н. О., Поручник А. М.* Теорії інвестицій: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2000. — 160 с.
65. *Торгова Л. В., Хитра О. В.* Спільні підприємства в Україні: організаційно-економічний механізм і ефективність функціонування. — К., 2001.
66. *Уоллс К.* Ключові фінансові показники: аналіз та управління розвитком підприємства /Пер. с англ. Лазебного Л. Л. — К.: Наук. думка, 2001. — 367 с.
67. *Фабозици Фрэнк Дж.* Управление инвестициями: Пер. с англ. — М.: ИНФРА-М, 2000.
68. *Федоренко В. Г.* Инвестознавство: Підручник. — 3-тє вид., допов. — К.: МАУП, 2004. — 408 с.
69. *Циглик І. І., Кропельницька С. О., Білий М. М., Мозіль О. І.* Аналіз і розробка інвестиційних проектів: Навч. посіб. — К.: ЦНЛ, 2005. — 160 с.
70. *Черваньов Д. М.* Менеджмент інвестиційної діяльності підприємств. — К.: Знання-Прес, 2003. — 622 с.
71. *Шарп У., Александер Г., Бейли Дж.* Инвестиции. — М.: ИНФРА-М, 1998.
72. *Шклярюк С. Г.* Финансовая система: структура, механизм функционирования, оптимизация. Финансовые рынки, финансовые институты и участники, финансовые инструменты, методы анализа, регулирование и оптимизация: Монография. — К.: Нора-принт, 2003. — 568 с.

73. *Шукін Б. М.* Інвестування: Курс лекцій. — К: МАУП, 2004. — 213 с.
74. *Шукін Б. М.* Аналіз інвестиційних проєктів: Конспект лекцій. — К: МАУП, 2002. — 128 с.

Додаткова

75. *Акціонерні товариства: Залучення інвестицій / Авт.-уклад. А. Є. Маркелов, Б. І. Шумейко; Уклад. Г. С. Шестопал.* — К.: Укр. інвест. газ., 1997. — 416 с.
76. *Бизнес-план инвестиционного проекта: Отечественный и зарубежный опыт: Современная практика и документация.* — М.: Финансы и статистика, 1997.
77. *Бизнес-план: Методологические материалы / Под. ред. проф. Р. Г. Маниловского.* — М.: Финансы и статистика, 1995.
78. *Бирман Г., Шмидт С.* Экономический анализ инвестиционных проектов: Пер. с англ. — М., 1999.
79. *Бернстайн Л. А.* Анализ финансовой отчетности: Пер. с англ. — М.: Финансы и статистика. — 1996. — 623 с.
80. *Булеев И. П., Богачев С. В., Мельникова М. В.* Промышленные корпорации: особенности развития и принятия решений: Монография. — Донецк, 2003.
81. *Внукова Н. М.* Ринок фінансових послуг: Навч.-метод. посіб. — Харків, 2004. — 276 с.
82. *Грибалева Н. П., Игнатьева И. Г.* Бизнес-план: Практ. руководство по составлению. — СПб., 1994. — 158 с.
83. *Губський Б. В.* Інвестиційні процеси в глобальному середовищі. — К.: Наук. думка, 1998.
84. *Денисенко М. П.* Основи інвестиційної діяльності: Підручник. — К.: Алерта, 2003
85. *Денисенко М. П.* Планування — важлива складова інвестування. — К.: МАУП, 2001. — 48 с.
86. *Єрмошенко М. М., Плужников І. О.* Аналіз і оцінка інвестиційних проєктів. — К., 2004. — 155 с.
87. *Инвестология: наука про інвестування / За ред. проф. С. К. Реверчука.* — К.: Атіка, 2001.
88. *Инвестиционно-финансовый портфель (Книга инвестиционного менеджера. Книга финансового посредника) / Отв. ред. Ю. Б. Рубин, В. И. Солдаткин.* — М., 1999.

89. *Катасонов В. Ю., Морозов Д. С., Петров М. В.* Проектное финансирование: мировой опыт и перспективы для России: Монография. — 3-е изд., перераб. и доп. — М.: Анкил, 2001. — 312 с.
90. *Кондрашов О. М., Паишута М. Т.* Стан та ефективність інноваційної діяльності в промисловості України. — К.: Наук. світ, 2001. — 51.
91. *Крыжановский В. Г., Лапенков В. И., Лютер В. И. и др.* Антикризисное управление / Под ред. Э. С. Минаева, В. П. Панагушина. — Учеб. пособие. — М.: Приор, 1998. — 432 с
92. *Липиц И. В., Косов В. В.* Инвестиционный проект: методы подготовки и анализа: Учеб.-справ. пособие. — М.: Бэк, 1996.
93. *Лунев Н., Макаревич Л.* Бизнес-план для получения инвестиций: Метод. рек. — М.: Внешсигма, 1995.
94. *Мансухані Г. Р.* Золоте правило інвестування: Пер. з англ. — К., 1995. — 93 с.
95. *Макаревич Л. М.* Оценка эффективности планируемых вложений // Менеджмент в России и за рубежом. — 2003. — № 2. — С. 21–26.
96. *Маховикова Г. А., Кантор В. Е.* Инвестиционный процесс на предприятии. — СПб.: Питер, 2001.
97. *Мельник В. В., Козюк В. В.* Міжнародна інвестиційна діяльність: Навч. посіб. — Тернопіль, 2003.
98. *Міжнародні фінанси: Підручник / О. І. Рогач, А. С. Філіпенко, Т. С. Шеремет та ін.; За ред. О. І. Рогач.* — К., 2003.
99. *Норкотт Д.* Принятие инвестиционных решений: Пер с англ. — М., 1997.
100. *Роуз Питер.* Банковский менеджмент: Пер. с англ. — М., Акад. нар. хоз. при Правительстве Рос. Федерации. — 1995. — 743 с.
101. *Роберт Н. Холт.* Основы финансового менеджмента: Пер. с англ. — М., 1993. — 506 с.
102. *Рогач О. І.* Міжнародні інвестиції: теорія та практика бізнесу транснаціональних корпорацій. — К.: Либідь, 2005. — 715 с.
103. *Рокоча В. В., Плотников О. В., Новицький В. Є., Кудирко Л. П., Сльозко О. О.* Транснаціональні корпорації: Навч. посіб. — К., 2001.
104. *Рут Ф. Р., Філіпенко А.* Міжнародна торгівля та інвестиції: Пер. з англ. — К.: Основи, 1998.
105. *Смирнов А. Л.* Организация финансирования инвестиционных проектов. — М.: 1993.
106. *Смолянська О. Ю.* Фінансовий ринок: Навч. посіб. — К.: ЦНЛ, 2005.

107. *Страховий та інвестиційний менеджмент: Підручник* / В. Г. Федоренко, В. Б. Захожай, О. Г. Чувардинський та ін. — К.: МАУП, 2002. — 344 с.
108. *Терещенко О. О.* Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2003. — 554 с.
109. *Управление инвестициями: В 2 т.* / В. В. Шеремет, В. М. Павлюченко, В. Д. Шапиро и др. — М.: Высш. шк., 1998.
110. *Управление проектами* / В. Д. Шапиро и др. — СПб., 1996.
111. *Федоренко В. Г.* Іноземне інвестування економіки України. — К.: МАУП, 2004. — 270 с.
112. *Федоренко В. Г., Іткін О. Ф., Степанов Д. В. та ін.* Інвестиційні процеси в промисловості України / За наук. ред. В. Г. Федоренко: Монографія. — К.: Наук. світ, 2001. — 447 с.
113. *Черкасов В. Е.* Международные инвестиции: Учеб.-практ. пособие. — М.: Дело, 1999.
114. *Ченг Ф. Ли, Джозеф И.* Финетти. Финансы корпораций. — М.: Инфра-М, 2000.
115. *Шелудько В. М.* Фінансовий ринок: Навч. посіб. — К.: Знання-Прес, 2002. — 535 с.
116. *Шелудько В. М.* Фінансовий менеджмент: Підручник. — К.: Знання, 2006. — 439 с.

Електронні джерела

1. <http://www.oecd.org> — офіційний сайт організації економічно-го співробітництва та розвитку (ОЕСР), надає інформацію щодо індикаторів розвитку країн ОЕСР.
2. <http://www.standartsandpoors.com> — сайт компанії Standarts & Poors, інформація щодо ризиків, рейтингів фінансових інструментів.
3. <http://www.moody's.com> — сайт рейтингового агентства Moody`s, інформація щодо ризиків, рейтингів фінансових інструментів.
4. <http://www.fdi.eu.com> — інформація щодо світових потоків ПІІ та діяльності ТНК.
5. <http://www.ssmc.gov.ua> — офіційний сайт Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку.
6. <http://www.rada.gov.ua> — офіційний сайт Верховної Ради України.
7. <http://www.ufs.com.ua> — український фінансовий сервер.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Вказівки до виконання контрольної роботи	4
Теми рефератів.....	5
Практичні завдання для контрольної роботи	6
Методичні рекомендації до виконання контрольної роботи	12
Список літератури	22

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *О. М. Коваленко*
Комп'ютерне верстання *А. М. Голянда*

Зам. № ВКЦ-4099

Формат 60x84/₁₆. Папір офсетний.
Друк ротатійний трафаретний. Наклад 50 пр.
Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП
ДП «Видавничий дім «Персонал»
03039 Київ-39, пр. Червонозоряний, 119, літ. XX
*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*